

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ДОСВІД КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЛТАВСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ

*Любов Кравченко
Микола Степаненко*

Актуальність проблеми дослідження. У нинішній світовій глобалізованій соціокультурній ситуації рівень цивілізованості суспільства багато в чому залежить від системи вищої професійної освіти як складника його матеріального і духовного життя, котрий потужно впливає на всі чинники майбутньої стабільності держави, культури і виробництва, визначає перспективи громадянських відносин і закономірності формування на ринку праці значних за обсягом фахових спільнот.

Сучасною системою вищої професійної освіти задаються методологічні, змістові та технологічні параметри фахової компетентності на всіх її рівнях, формується професійне мислення і культура майбутнього спеціаліста для всіх сфер суспільного життя. Нові підходи до забезпечення якості підготовки відображають розуміння залежності соціальних перспектив від особистісних потенціалів студента вищої школи, що актуалізуються та розвиваються його

неперервною професійною освітою на профорієнтаційному, фундаментальному професійному і післядипломному етапах та самовдосконалюються впродовж життя.

Вищезазначене вимагає перегляду культурологічних пріоритетів процесу підготовки та компетентнісного розуміння особистісної структури фахівця, визнання основою його професійних і соціальних якостей тих суб'єктних характеристик, що передбачають здатність до творчого саморозвитку, рефлексії, самостійного й відповідального вирішення проблем, готовність до сприйняття ціннісних позицій інших людей. Компетентнісні тенденції розбудови системи вищої професійної освіти отримають ефективну реалізацію за умови активізації процесів опанування загальнокультурного досвіду поколінь, вкорінення його в особистісному духовному світі майбутніх фахівців, оволодіння студентами універсальними засадами загальнолюдської культури, формування в них цілісного світобачення й продуктивного засвоєння всіх складників культури професійної.

Культурологічне підґрунтя вищої професійної освіти трактується нині як визначальна основа підвищення соціального статусу кожної значущої на ринку праці професійної спільноти як групи висококультурних особистостей та всебічно підготовлених професіоналів. Проте аналіз освітнього процесу у вищих закладах освіти дозволяє виявити суперечності між теоретично декларованою метою формування компетентного фахівця і збереженням професіографічних моделей підготовки на практиці, між орієнтацією навчальних планів і програм на фундаментальне загальнокультурне знання і недостатньою реалізованістю культурологічних основ професії у практичній діяльності майбутніх фахівців, що актуалізує проблему теоретичного і методичного забезпечення культурологічного компонента вищої професійної освіти. Окреслені вище потреби зумовлюють також появу й розвиток на ринку праці молодшої професійної спільноти культурологів, яка вважається нині універсальною в гуманітарній сфері суспільства, адже має широке поле фахової діяльності в культурно-дозвілєвій, державно-громадській, рекреаційній, медійній та інших галузях.

Аналіз досліджень і публікацій. Методологічні засади освіти як культуротворчого процесу обґрунтовані в наукових концепціях О. Арнольдова, Г. Балла, Б. Гершунського, О. Глузмана, І. Зязюна, С. Клепка, Г. Клімової, І. Козловської, О. Олексюк, О. Отич, Р. Позінкевича, М. Шкіля, О. Шевнюк та ін.; підходи до професійної підготовки студентів у вищій школі розроблені в працях І. Богданової, Н. Кічук, А. Ліненко, Г. Нагорної, Л. Міщик, Л. Савенкової, Г. Троцько та ін.; дослідники О. Бондаревська, М. Букач, В. Гриньова, Н. Крилова, І. Підласий, В. Радул, І. Якиманська та ін. об'єктом професійного розвитку визначають професійну культуру фахівця як інтегральну характеристику цілісності його особистісної та професійної структури.

Культурологічна освіта як чинник становлення компетентності фахівця розглядалася вченими в таких аспектах: культура як предмет культурологічної освіти (Ю. Афанасьєв, Є. Бистрицький, Б. Єрасов, М. Каган, С. Кримський, Е. Маркарян, В. Межуєв, Е. Орлова, Ю. Павленко, М. Попович, В. Розін, А. Флієр), культурологічна підготовка студентів вищої педагогічної школи (Г. Васянович, Г. Дегтярьова, Л. Зеліско, Л. Настенко., Л. Руденко, О. Щолокова), фахово спрямовані моделі культурологічної підготовки вчителів (Л. Кондрацька, В. Маслов, Т. Рейзенкінд), методичне забезпечення окремих компонентів культурологічної освіти студентів (А. Капська, Г. Падалка, О. Рудницька, Г. Філіпчук, Г. Тарасенко та ін.). Проте аналіз методологічної та методичної літератури в рамках цього дослідження дозволяє зробити висновок, що в значущих за теоретичними і прикладними результатами надбаннях системи вищої професійної освіти залишається поки що поза увагою проблема підготовки фахівців культурології, зокрема – досвіду діяльності педагогічних вищих навчальних закладів.

Метою статті є висвітлення специфіки науково-методичної діяльності кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка щодо теоретичного обґрунтування і методичного забезпечення професійної

підготовки компетентних фахівців культурології для ринку праці регіону і держави.

Виклад основного матеріалу. В умовах утвердження української державності особливого значення набуває формування в особистості здатності до творчого розвитку національних культурних традицій, інтеграції їх у загальну культуру людства, трансляції здобутків культури народу в майбутнє. Завжди актуальною для фахівця в будь-якій галузі діяльності є здатність до передбачення соціокультурних трансформацій, яка розвивається на основі осягнення загальних основ різноманітних явищ культури, порядку їх системоутворення і взаємодії. Перехід до ринкової економіки вимагає різнопланового розвитку особистості для оволодіння нею засобами ефективної адаптації в соціумі, повноцінної реалізації природних потенціалів. Загальна інтенсифікація життєвих процесів актуалізує потребу розвитку в особистості високого рівня загальної, естетичної та комунікативної культури, вміння реалізувати рекреаційну та катарсичну функції мистецтва, інтегрувати різноманітні, часто – протилежні за змістом знання. Це зумовлює необхідність для сучасного суспільства культурологічної освіти, що підтверджується введенням до базового блоку змісту вищої освіти дисципліни «Історія української культури» та викладанням циклу культурологічних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах. Тому в Полтавському педагогічному наполеглива тривала праця адміністрації університету та колективу історичного факультету (акад. Пашенко В.О., проф. Кравченко П.А.), психолого-педагогічного факультету та кафедри образотворчого мистецтва й культурології (доц. Карапузова Н.Д., доц. Бичкова Л.В.) привела до відкриття у 2007-2008 навчальному році спеціалізованої кафедри культурології (завідувач – проф. Кравченко Л.М.), запровадження напряму підготовки і спеціальності «Культурологія» для освітніх рівнів «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр». Використання потужного потенціалу педагогічного університету надало змогу заснувати підготовку фахівців для закладів культури та освіти регіону й держави на ґрунті міцної науки і практики опанування філософських, педагогічних, історико-краєзнавчих, художньо-мистецьких, філологічних, дисциплін для забезпечення їхньої належної якості на ринку праці.

Метою діяльності фахівця культурології є гуманізація суспільства, що реалізується через гармонізацію суспільних відносин на різних рівнях їхнього функціонування, розвиток соціально-культурної інфраструктури, збереження культурних надбань людства, розвиток культурного потенціалу народу і трансляція культури в майбутнє засобами різнопланового загальнокультурного, естетичного, морального, художнього розвитку особистості, а також надання їй можливостей повноцінного розкриття здібностей та обдарувань, реалізації планів, допомоги у вирішенні життєвих проблем засобами культури. Тому культуролог має бути підготовленим до професійної діяльності в системі закладів культури, соціальної комунікації, державних та недержавних органів загального управління в економічній та соціальній галузі, установ громадської самоорганізації в сфері економіки, екстериторіальних інституцій соціально-

культурного спрямування, дослідницьких установ у галузі гуманітарних та суспільних наук, індустрії культурно-дозвіллевих, готельних, туристичних, розважальних та спортивних послуг, закладів загальної та спеціальної мистецької освіти тощо. Суб'єктами впливу і діяльності фахівців культурології є люди різних національностей та етнічних груп, віросповідань і вподобань, соціальних, майнових і культурних рівнів, об'єднання та групи населення, які займаються виробничою, економічною, соціальною, політичною чи громадською діяльністю, відпочинком або відновленням здоров'я, саморозвитком, самовдосконаленням, самоосвітою, художньою творчістю та іншими формами естетичної і культурно-творчої діяльності. Культурологічна фахова діяльність охоплює практично всі вікові категорії суспільства та, залежно від умов соціальної реалізації, може бути науковою, адміністративно-організаційною, виконавською, виробничою, розважальною, а також культурно-освітньою, загальноосвітньою, гуртковою, студійною чи будь-якою іншою педагогічною діяльністю.

Установи і заклади, в яких працюють культурологи, є державними, громадськими, громадсько-державними, колективними і приватними: апарати органів державної влади, виконавські комітети, соціальні установи та політичні організації, професійні та громадські асоціації, союзи, федерації, товариства, спілки, клуби, братства та об'єднання, дипломатичні та консульські представництва, заклади охорони здоров'я, відпочинку, спорту та туризму, музеї, бібліотеки, архіви, галереї мистецтв, виставкові та концертні зали, філармонії, будинки творчості та будинки культури, загальноосвітні школи, спеціальні училища, коледжі, ліцеї, гімназії, колегіуми, школи мистецтв, гуртки і студії тощо. Посади, що їх можуть займати фахівці культурології, визначаються штатним розписом установ і можуть бути такими: культурорганізатор дитячих позашкільних закладів, вихователь гуртожитку, вихователь професійно-технічних навчальних закладів, стажист-дослідник, лаборант наукового підрозділу, адміністратор кінотеатру, адміністратор телевізійних передач, представник з реклами, інспектор з контролю за виконанням доручень, секретар виконавчого комітету, творчої спілки тощо, консультант в апараті органів державної влади, виконкому, секретар асоціації, союзу, федерації тощо, референт, аташе, секретар дипломатичного агентства, секретар технічної, наукової, художньої ради, соціальний працівник, ведучий дискотеки, диск-жокей, розпорядник танцювального вечора, культурорганізатор, організатор концертів і лекцій, екскурсовод, учитель історико-культурологічних дисциплін у закладах загальної та спеціальної середньої освіти.

У Полтавському педагогічному кафедрі культурології для забезпечення підготовки такого фахівця утворено наказом ректора університету в липні 2007 року, у вересні 2011 року її перейменовано на кафедру культурології та методики викладання культурологічних дисциплін. Нині ця кафедра є структурним підрозділом факультету технологій та дизайну і проводить викладання більше сорока навчальних (нормативних, елективних за вибором

університету та студентів) дисциплін, зокрема: «Етнологія і фольклор України», «Культурологія», «Стилістичні особливості архітектурно-предметного середовища», «Основи образотворчої діяльності», «Основи мистецтвознавства», «Методологічні проблеми культурології», «Історіографія історії світової культури», «Методика викладання культурологічних дисциплін», «Українська культурологія ХХ століття», «Сучасні нетрадиційні релігійні вчення», «Етнокультурологія», «Онтологія та феноменологія культури», «Дозвіллезнавство», «Режисура художньо-масових дійств» та ін. (викладачі – доктор педагогічних наук, професор Кравченко Любов Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, доцент Литвиненко Алла Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент Полянська Галина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент Винничук (Коровіна) Рената Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент Дмитренко Віталій Анатолійович, кандидат історичних наук, ст. викладач Лук'яненко Олександр Вікторович, кандидат педагогічних наук, ст. викладач Кравченко Дмитро Миколайович, кандидат педагогічних наук, ст. викладач Скорик Богдана Сергіївна, кандидат мистецтвознавства, ст. викладач Зіненко Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, ст. викладач Наталевич (Пугач) Наталія Петрівна.

За роки існування кафедрою обґрунтовано компетентнісні основи підготовки культурологів у педагогічному університеті та розроблено пакет матеріалів і документів для ліцензування й акредитації спеціальностей 6.020101 – Культурологія, 7.02010101 – Культурологія, 8.02010101 – Культурологія з підготовки фахівців: культуролог (освітній рівень бакалавр); культуролог, менеджер культурно-дозвіллевої діяльності та рекреаційних технологій (освітній рівень спеціаліст); культуролог, викладач теорії та історії культури (освітній рівень магістр).

Членами кафедри проводяться наукові дослідження в рамках загальної теми наукової роботи кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін «Освітньо-філософські і мистецькі проблеми української культурології ХХІ століття». Складниками теми є: «Культурологічні чинники формування іміджу сучасного вчителя і менеджера освіти» (проф. Кравченко Л.М.); «Полтавщина: особливості формування та розвитку культури і мистецтва регіону» (доц. Литвиненко А.І.); «Українська професійна кераміка останньої третини ХХ століття: мистецькі процеси та художні особливості» (ст. викл. Зіненко Т.М.); «Виховання загальнолюдських цінностей у літературній спадщині і громадсько-просвітницькій діяльності В.Г. Короленка» (доц. Винничук Р.В.); «Семантика музичної мови як чинник естетичного виховання особистості» (доц. Полянська Г.М.); «Підготовка вчителя історії у вітчизняних педагогічних вищих навчальних закладах 30-50-х років ХХ ст.» (ст. викл. Кравченко Д.М.), «Формування професійної компетентності майбутніх культурологів у процесі вивчення історико-культурологічних та педагогічних дисциплін» (ст. викл. Наталевич Н.П.).

На кафедрі створено низку проблемних груп студентів і магістрантів, які під керівництвом викладачів опановують основи науково-дослідницької

діяльності. Кращими випускниками серед магістрантів кафедри стали: Б. Скорик, тема дослідження «Культура Полтавщини періоду козацької доби» (наук. кер. проф. Кравченко Л.М.) – 2008 рік, нині кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін; Ю. Іванов, тема дослідження «Професійні аспекти формування світогляду вчителя культурологічних дисциплін засобами міжкультурної комунікації» (наук. кер. доц. Полянська Г.М.) – 2009 рік, нині журналіст; Я. Єнко, тема дослідження «Музеї М.В. Гоголя у світовому та національному культурологічному контексті» (наук. кер. проф. Кравченко Л.М.), нині завідувач відділу експозиції Національного музею-заповідника М.В. Гоголя, автор видань «Гоголівські легенди на його батьківщині» (2010 р.), «Музеї М.В. Гоголя у світовому та національному культурологічному контексті» (2011 р.); О. Чечотка, тема дослідження «Розвиток традицій академічного сольного співу на Полтавщині у ХХ ст.» (наук. кер. доц. Полянська Г.М.), нині директор Дитячої музичної школи № 3 м. Полтави.

Свої науково-методичні здобутки колектив кафедри активно пропагує серед учених України і зарубіжжя, він є організатором і учасником науково-практичних конференцій. 23-24 жовтня 2008 року відбулася перша з часу створення кафедри Всеукраїнська науково-практична конференція «Філософсько-освітні і мистецькі проблеми сучасної культурології України»; 22-23 травня 2013 року організовано й проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію (з міжнародною участю) «Принадність Вашого слова та імені безмежна у часі (до 160-річчя з дня народження В.Г. Короленка)», а 4-5 березня 2014 року – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Постать Тараса Шевченка у світовому й національному культурологічному контексті», присвячену 200-річчю з дня народження генія українського народу.

Вагомим аспектом наукової роботи кафедри є проведення круглих столів, до участі в яких залучаються не лише викладачі і студенти-культурологи, а також науковці з інших кафедр психолого-педагогічного факультету, факультету технологій та дизайну та всього університету. Значний інтерес викликали круглі столи: «Наука як феномен культури» 21 травня 2009 року; «Культурологічна проблематика в новітньому гуманітарному дискурсі» 18 жовтня 2009 року; «Культурологічні сценарії діяльності особистості» 17 березня 2010 року; «Культура і духовність молоді як проблема педагогічної освіти» 17 березня 2011 року; «Наука як компонент духовної культури особистості» 18 травня 2011; «Духовність української молоді в контексті модернізації суспільних процесів» (у рамках II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура особистості в системі соціального регулювання суспільства») 23 листопада 2011 року; «Теоретичні та практичні підходи до підготовки культурологів в умовах інформаційного суспільства» 14-15 березня 2013 року та ін.

Науковці кафедри культурології є постійними членами журі художньо-мистецьких конкурсів, організаторами й кураторами мистецьких проектів та виставок. Спільно з Управлінням культури Полтавської обласної державної

адміністрації щорічно проводиться культурно-просвітній проект «Свято творчої особистості», мета якого сприяти підліткам і молоді в освітньому, духовному, інтелектуальному розвитку, соціалізації й життєвому самовизначенню через залучення до культурних надбань рідного краю, активну участь у збереженні народних звичаїв і традицій. У рамках цього проекту в 2013 році було організовано майстер-клас та виставку відомого опішнянського гончара Василя Омеляненка «Глина – то жива істота», у 2014 – низку соціокультурних заходів студентів-культурологів, випускників 4-5-х курсів.

Культурно-мистецькі проекти регіонального та всеукраїнського значення презентувала кандидат мистецтвознавства Т.М. Зіненко: «Перехрестя», метою якого був пошук нових імен у сучасному мистецтві, популяризація полтавської художньої школи як цілісного художнього феномена, відображення «духу» Полтави як сучасного міста зі своїм неповторним колоритом та як місця концентрації мистецького життя; «Спалах» – виставу-феєрію творчих робіт міні-симпозіуму монументально-ландшафтної керамічної палаючої скульптури, метою якого стало створення і презентація монументальних керамічних скульптур, які б утримували вогонь (своєрідні «печі») і символізували обеліски-обереги пам'яті наших пращурів.

Усвідомлюючи важливість розвитку культурологічного напрямку професійної освіти в сучасному суспільстві, вчені університету спрямовують свою діяльність на пошук нових, більш ефективних форм фахової підготовки за спеціальністю «Культурологія». Методична та науково-методична робота викладачів кафедри культурології тривалий період була присвячена проблемі опанування ЄКТС та адаптації цієї системи навчання до викладання основних культурологічних курсів. Упродовж тривалого періоду кафедра працювала над розробкою та впровадженням нових методик й освітніх технологій організації навчального процесу, активно вивчався досвід провідних вітчизняних вишів, що знаходяться як у підпорядкуванні Міністерства освіти і науки України, так і Міністерства культури України: Києво-Могилянської академії, Національного університету імені Т.Г. Шевченка, КНУКіМу, Харківської державної академії культури, Рівненського державного гуманітарного університету, Львівської Національної академії мистецтв, Полтавського університету економіки і торгівлі. Нині питання організації підсумкового контролю та контролю залишкових знань студентів з культурологічних дисциплін розглядаються як пріоритетні, розробляється система уніфікованих комплексних контрольних робіт на засадах спільних підходів викладачів до самостійної та індивідуальної роботи студентів. З метою підвищення ефективності самостійної роботи викладачами розроблені обов'язкові та вибіркові індивідуальні завдання з усіх тем дисциплін, які враховують здібності й можливості кожного студента та спрямовані допомогти йому об'єктивно оцінювати власні знання й розуміти, наскільки він компетентний застосовувати ці знання у практиці майбутньої професійної діяльності. Ключовою вимогою до змісту питань є їх періодичне повторення у тематичному, модульному, підсумковому контролі та діагностування рівня знань на ректорській й комплексній контрольній роботі.

Таким чином, неодноразове повторення наскрізних аспектів змісту навчальних дисциплін, на думку провідних викладачів кафедри, формує належну якість професійних знань студентів-культурологів.

До вагомих чинників професійного розвитку культурологів, покликаних формувати фахові навички і вміння студентів, належать практики як єдина можливість особистісної апробації теоретичного матеріалу навчальних курсів. Практики сприяють успішному оволодінню студентами способами і прийомами майбутньої діяльності, надають їм можливість остаточно впевнитися у правильності обраного професійного шляху. Ученими-культурологами обґрунтовано практичний компонент фахової підготовки у єдності таких видів практик:

– навчальної ознайомчої культурологічної, покликаної наочно ознайомити майбутніх культурологів зі специфікою мистецько-просвітницької та соціокультурної діяльності; базами цієї практики є музеї м. Полтави, Обласний центр естетичного виховання учнівської молоді, Будинки науки і техніки, Мала академія мистецтв, Палац дитячої та юнацької творчості, бібліотеки м. Полтави та ОДТРК «Лтава»;

– навчальної культурологічної, яка проводиться для ознайомлення майбутніх культурологів зі специфікою екскурсійної діяльності та практичного застосування знань з дисципліни «Екскурсознавство»; базами цього виду практики є літературно-меморіальні, художні, історичні, краєзнавчі музеї м. Полтави та музейний комплекс Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка;

– навчальної технологічної, необхідної для практичного ознайомлення і вироблення навичок майбутніх культурологів з організації культурно-дозвілєвої діяльності у закладах культури; базами цієї практики є міські будинки культури, Обласний центр естетичного виховання учнівської молоді, Палац дитячої та юнацької творчості, музеї та бібліотеки м. Полтави;

– виробничої літньої практики для розширення професійних знань, формування досвіду самостійної організації життєдіяльності дитячого колективу, опанування майбутніми студентами-культурологами методиками організації дозвілєвої діяльності в умовах літніх оздоровчих закладів; практика проводиться на базах літніх заміських та пришкольних оздоровчих таборів, будинків дитячої та юнацької творчості, станцій юних техніків, натуралістів, дитячих клубів, спортивних, туристських таборів, центрів соціальних служб для дітей і молоді;

– виробничої культурологічної і педагогічної, призначеної для практичного спостереження та розширення професійних знань, формування досвіду самостійної організації дитячої або юнацької групи у ході проведення культурно-педагогічних заходів, опанування студентів-культурологів методиками соціально-культурної роботи в умовах різноманітних культурно-освітніх закладів; її бази – це загальноосвітні школи, ліцеї, гімназії, навчально-виховні комплекси м. Полтави та Мала академія мистецтв;

– виробничої науково-педагогічної, яка проводиться зі студентами освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» для надання майбутнім викладачам вищої школи і науковцям засад культурологічної і педагогічної компетентності фахівця, засвоєння ними основ методик викладання, закріплення та контролю знань, ознайомлення з особливостями навчання дисциплін культурологічного циклу у вищій школі; базою цієї практики для магістрантів-культурологів є університет.

Усі види практик студентів-культурологів об'єднано в наскрізний цілісний комплекс, зумовлений спільною метою підготовки якісного і висококваліфікованого фахівця для ринку освітніх і культурно-дозвіллевих послуг регіону та країни.

Досвідчені викладачі, майстри своєї справи не лише займаються науковою роботою, змістовно і цікаво викладають матеріал, а й організують виховну роботу зі студентами, що проводиться як у рамках загальноакадемічних заходів та в навчальному процесі викладання фахових дисциплін, так і в діяльності кураторів академічних груп: кураторські години у формі бесід, «круглих столів», дискусійних клубів, інші заходи виховного впливу в студентських аудиторіях і гуртожитках (із залученням фахівців різного профілю); культпоходи історичними місцями рідного краю, до музеїв, картинних галерей, на виставки, театральні спектаклі тощо; індивідуальна виховна робота зі студентами з урахуванням їхніх особливостей і запитів.

Щорічно проводяться традиційні кафедральні заходи «Ми – культурологи», «Свято творчої особистості», відбувається ознайомлення студентів із виставковими експозиціями тематичних музеїв (музей декоративно-ужиткового мистецтва, кімната-музей В.М. Верховинця), організація екскурсій мальовничими місцями Полтави (парк імені І. Котляревського, ротонда «Дружби народів», дендропарк тощо), до Полтавського художнього музею (галереї мистецтв) імені Миколи Ярошенка, Полтавського краєзнавчого музею, музею В.Г. Короленка з метою цілеспрямованого впливу на формування естетичних смаків та культурних пріоритетів. Проходять цикли тематичних бесід з проблем патріотичного виховання, формування здорового способу життя (шкідливості алкоголю, тютюну та інших психотропних речовин), обговорюються шляхи та технології здорового способу життя, проводяться кінолекторії «Найкращі досягнення світового кінематографу» та ін. Студенти мають широкі можливості розвивати свої таланти в різноманітних за жанрами гуртках, регулярні заняття яких сприяють засвоєнню народних традицій, формуванню художньо-естетичних смаків і якостей загальної культури майбутніх фахівців культурології.

Висновок. Отже, компетентнісне формування всебічно розвиненої особистості фахівця культурології засноване на розвитку в студентської молоді комплексу особистісних якостей і рис характеру громадянина України, які поєднують глибокі знання, уміння і практичні навички, національну свідомість і гордість за свою Батьківщину, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, політичну, фізичну, екологічну культуру як складники

професійної культури. Неперервне транслявання викладачами університету молодому поколінню багатств духовної культури українського народу, виховання на цій основі почуттів патріотизму, національної свідомості, громадянської відповідальності за долю рідної землі, шанобливого ставлення до національних традицій, культури й історії українського народу і всіх народів нашої Батьківщини, почуття єдності поколінь та спільності культурної спадщини зорієнтовує майбутніх культурологів на постійний саморозвиток і фахове самовдосконалення впродовж життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Психолого-педагогічний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка : історична, організаційно-педагогічна і науково-методична ретроспектива : монографія / Авт. кол.: В.І. Березан, Т.О. Благова, Н.В. Гібалова та ін.; за ред. Н.Д. Карапузової. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – 452 с. – С. 264-280.

2. Столітня історія Полтавського педагогічного університету. / О.П. Єрмак та ін.; за ред. М.І. Степаненка, Л.М. Кравченко. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – 274 с.